

Jens J. Kramer

Johannas hævn

Oversat af Simon Terp
efter:

Jens J. Kramer: Johannas Rache
© Jens Johannes Kramer 2020
Mit freundlicher Genehmigung
der Verlagsgruppe Droemer
Knaur 2020

Læs dette og flere tekstuddrag på
www.texte-tekst.com

texte tekst

1. Mødet

Johanna stod foran kupédøren, som ventede hun på, at nogen skulle komme og åbne den. På det tidspunkt vidste jeg naturligvis ikke, at hendes navn var Johanna. For mig var hun bare en kvinde med kort hår i en grå trenchcoat og med en noget uformelig rejsetaske over skulderen. Min nysgerrighed strakte sig ikke længere end til, at det åbenbart var den person, jeg skulle dele togekupé med på turen. Det undrede mig dog lidt, at hun stod ubevægelig foran den lukkede kupédør. Til sidst – der gik måske tre sekunder, men de forekom længere for mig – tog hun fat i håndtaget og åbnede beslutsomt døren. Hun sendte mig et blik med sine gråblå øjne, kort og køligt. Intet ”goddag”, intet smil, ikke engang et nik. Jeg rejste mig dog alligevel, da hun gjorde mine til at ville løfte sin taske op på bagagehylden.

”Må jeg?”

Hun så igen på mig, denne gang noget forskende. Jeg var næsten ved at tro, at hun ville afvise mig. Men så overlod hun mig sin taske. Den var ikke tung, hun

havde sikkert selv klaret den uden problemer. Heller ikke nu et eneste ord, ikke engang tak. Jeg satte mig tilbage på min vinduesplads, mens hun satte sig over for mig uden at tage frakken af. Jeg så kort ned foran mig og sikrede mig, at mine fødder ikke var i vejen for hende. Jeg lagde mærke til, at hun havde flade og slidte sko på. Men især, at hun ikke havde strømper på. Det var lidt for koldt til at have bare ben, nåede jeg at tænke, før jeg besluttede mig for, at det ikke kom mig ved.

Jeg overvejede kort, om hun mon havde lyst til at snakke, hvilket ikke passede mig, for jeg ville arbejde. Men hun kiggede bare ud ad vinduet og lod allerede til at have glemt alt om mig.

Toget satte i gang, og jeg fordybede mig atter i mit foredragsmanuskript. Men det lykkedes mig ikke rigtigt at koncentrere mig om teksten. I mine tanker forsøgte jeg at få hold på en fornemmelse. Men det var ikke så meget en fornemmelse, snarere manglen på samme. Der gik lidt tid, før jeg fandt ud af, hvad der manglede. Det var duften af kvinden over for mig.

Vi havde stået temmelig tæt på hinanden i et par sekunder. Og jeg havde vænnet

mig til at lægge mærke til kvinders parfumer. Duften, eller nærmere blandingen af dufte, siger en del om et menneske. Den fremmede, hvis taske jeg havde løftet op på bagagehylden, var, olfaktorisk set, temmelig fåmælt. Jeg fornemmede ingen form for parfume, kun en anelse sæbe, der sloges med den let indelukkede aroma fra hendes frakke, som om den havde hængt for længe i et skab. Kvindens duft var næsten helt skjult under den. Næsten! For enkelte aromamolekyler var nået frem til mine dertil indrettede duftreceptorer, som uden tøven ledte oplysningerne videre til min hjerne og der aktiverede et program i de dybere områder, som ville sætte mig i forplantningsmodus. Min storhjerne modstod impulsen til at starte dette program, men den kunne dog ikke forhindre, at min interesse blev vakt. Jeg sendte stjålne blikke mod kvinden over for mig, som stadig kiggede ud ad vinduet. Hun ikke bare kiggede, hun var som bjergtaget af det landskab, toget kørte igennem. Og det var ikke en tankeløs stirren, for hendes pupiller blev af og til hængende ved en detalje, før de rykkede videre. Nu opdagede jeg, at hun var helt usminket. Hendes hår var

klippet pænt, men uden nogen som helst finesse. Det var det samme med hendes negle, som var kortklippede, men ikke manicurerede. Alt dette ville ikke have været noget særligt, hvis ikke hun havde kørt på første klasse. Og det med en afslappet selvfølgelighed.

Jeg fortrængte skyldfølelserne over min snobbete iagttagelse. Men det var en legitim observation, og menneskers adfærd var nu engang en del af mit forskningsområde. I hvert fald i meget bred forstand.

Jeg havde dog på fornemmelsen, at det ville være indiskret at iagttage kvinden yderligere. Det angik ikke mig, hvordan hun gik omkring. Måske var hun bare allergisk over for parfume, malkugler og snakkesalige frisører. Og guderne skulle vide, at jeg havde en masse tekst at gennemgå, før jeg nåede frem. Jeg læste videre med blyanten klar.

Menneskehedens største fejl – andet kan man ikke kalde denne tragiske hændelse. Alle de onder, homo sapiens måtte kæmpe med i de efterfølgende elleve til tolv tusind år, sult, epidemier og krige, kan føres tilbage til den skæbnesvangre beslutning om at blive bofast.

Hvornår tror De, mine damer, at patriarkatet begyndte? Og lad os nu springe historien med ribbenet og æblet over. Lige præcis: med landbrugsrevolutionen. Det blev indledt med jordbesiddelsen. Eller også med besiddelsen af kvæg. Begge dele skulle forsvares mod røveriske angreb. Og mænd har altid været gode til at banke hinanden. Eftersom intet var så pålideligt som familiebånd, blev sønnerne ved klanens besiddelser. Kvinderne kunne undværes i den henseende, så de blev giftet væk til andre familier. Der måtte de dog starte helt nederst i hierarkiet, og først når de havde bragt arvinger i verden, altså drenge, havde de bevist deres værd. Men der måtte der naturligvis ikke herske tvivl om, hvem faren var. Det var her, kravet om jomfruelighed opstod. I den forbindelse vil jeg i øvrigt gøre Dem opmærksom på en morsom tolkning af syndefaldsmyten, som fortæller, at ...

”Hvad er det, De læser?”

Med ét var jeg tilbage i kupéen. Den taler, tænkte jeg sarkastisk, men sagde det naturligvis ikke højt.

”Det er et foredrag, jeg skal holde i aften,” svarede jeg.

Jeg lagde igen mærke til det intense blik i hendes gråblå øjne. Ligesom katte nogle gange kigger, tænkte jeg. Eller rovdyr. Hun smilede ikke, ikke engang på en undskyldende måde, som det ellers er passende at gøre, når man forstyrrer nogen i deres læsning.

”Om hvad?”

”Om evolutionen.”

”Menneskets?”

”Ja, jeg er evolutionsbiolog og skriver bøger om det. Interesserer De Dem for homo sapiens’ historie?”

”Vi udryddede jo neandertalerne, ikke?”

Jeg rystede en smule på hovedet. ”Sandsynligvis. Men de efterlod os en del af deres arveanlæg. Mellem to og fire procent.”

Her var der en mulighed for at dreje samtalen i en morsom, måske endda flirtende, retning, noget i stil med: ‘Men hos nogle vil jeg nok nærmere gætte på ti procent.’ Eller: ‘Hvor høj en procentdel vil De tro, jeg har?’ Men intet i den stil syntes at falde hende ind. Hun så bare ufravendt på mig, som om hun ventede på, at jeg skulle føje noget til min sidste bemærkning. Jeg havde et ejendommeligt behov for at fortsætte vores samtale, og da jeg frygtede, at hun

hvert øjeblik det skulle være ville vende sig bort, spurgte jeg:

”Hvad beskæftiger De Dem med?”

Jeg opnåede præcis det, jeg ville undgå: hun vendte sig væk. Jeg var forundret og tænkte over, om spørgsmålet måske virkede for overfladisk. Men så rettede de gråblå projektører sig igen mod mig.

”Jeg vil hellere lytte til Dem.”

”Som De ønsker. Hvad skal jeg fortælle Dem?”

”Fortæl mig mere om Deres arbejde.”

”Det er det, mænd altid gør, og som kvinder normalt altid hader.”

”Det gør jeg ikke.”

Havde jeg lyst til det? Hvad skulle jeg fortælle? Om mine rejser? Om bøgerne? Om foredragene? Om de sale, jeg kunne fylde? Om de mennesker, der stod i kø for at få signeret deres bøger? Eller om de ensomme aftener på et eller andet hotelværelse? Om barerne med den middelmådige musik? Om timerne i mit arbejdsværelse eller om bibliotekerne? Om de akavede samtaler med min voksne søn eller om tavsheden mellem min kone og mig? Jeg mærkede, hvordan dette enkle spørgsmål førte mig ud på farligt farvand. For at undgå det ledte jeg i mit standardrepertoire efter

noget at fortælle. Når jeg får stillet spørgsmål som: Hvordan kom De i gang med at skrive? Eller: Hvad er det, der fascinerer Dem ved vores forfædres liv? Den slags spørgsmål havde jeg morsomme og underholdende svar på. Men nu, hvor jeg kiggede ind i disse øjne, som i øvrigt ikke viste det mindste tegn på utålmodighed, indså jeg, at mine præfabrikerede svar ikke ville være nok. Senere spurgte jeg mig selv, om jeg ikke længe havde ventet på sådan et øjeblik. Jeg har ingen anden forklaring på det, der derefter skete. Jeg ville egentlig fortælle hende om jæger-samlernes mange samfundsformer. Men jeg endte hurtigt med det ubehag, der havde ledsaget mig hele mit liv. I starten søgte jeg årsagen til det i mig selv, indtil det gik op for mig, at det var verden, der var noget i vejen med. Jeg fortalte om den søgen efter svar, som førte mig til universiteterne og ind i de akademiske kredse. Indtil jeg endelig mødte en mand i Israel, som førte mig på rette spor. Jeg fortalte om de timer, vi tilbragte i Tel Avivs cafeer. Om vores endeløse samtaler på steder fyldt med minder og en tung fortid. Jeg fortalte om himlen, om nattens duft og de ru

sten, som konger havde knælet og bedt foran.

Da jeg til sidst udmattet holdt inde, føltes det, som om jeg havde krænget min sjæl ud. Men samtidig blev jeg fyldt af en tilfredsstillelse, jeg ikke havde følt i lang tid. Hendes blik hvilede stadig på mig. Åbent, nysgerrigt, uden at afsløre noget om sig selv. Sådan burde en kvinde ikke kigge, før det gennem mit hoved.

”Det var smukt”, sagde hun stille og vendte sig om mod vinduet. Med samme absolutthed, som hun netop havde skænket mig sin opmærksomhed, trak hun sig atter væk fra mig. Først nu forstod jeg, at det var det blik, der havde gjort mig til den talende. Og at manglen på det var en pinsel for min blotlagte sjæl. Jeg ville have mere af hendes opmærksomhed. Men det var, som om intet kunne slå bro over den nye afstand mellem os.

Jeg vendte atter opmærksomheden mod mit manuskript, men ordene for mine øjne ville ikke samle sig til sætninger. Mit blik blev hele tiden draget mod hende og ventede på et tegn på, at vi kunne fortsætte vores samtale. Da det ikke skete, måtte jeg kæmpe med min

voksende ærgrelse. Hvorfor ærgrelse? Det var da noget pjat. Hun var bare en rejsende, et tilfældigt bekendtskab. Vi ville aldrig se hinanden igen. Og det var også godt. Jeg havde så sandelig ikke brug for komplikationer i mit liv. Komplikationer? Hvordan kom jeg på det? Havde jeg allerede forestillet mig en amourøs fortsættelse af dette møde? Spørgsmålet var ikke uberettiget, for jeg havde jo forstand på vores genetiske arv. Evolutionen kendte kun til én sandhed, og det var forplantning. Jeg masserede mine tindinger. Måske var det bedst ikke at overføre alle stenaldermenneskets forhold til i dag. Men var det ikke netop det, min forskning handlede om? Jeg var ikke vant til at bruge denne indsigt på mig selv. Det var noget andet, når jeg udsatte andre for det. En kvindestemme rev mig ud af mine tanker. Det var desværre kun en meddelelse om, at vi snart ville ankomme til Köln. Jeg konstaterede til min forbløffelse, at vi allerede havde krydset Rhinen. Det ville sige, at jeg snart skulle af. Hvad ville mit rejsebekendtskab gøre? Skulle hun videre med toget? Jeg følte et stærkt

behov for at finde ud af svaret på det spørgsmål. For så havde jeg kun få minutter til ...

Til hvad? Til at bede om hendes telefonnummer eller at give hende mit?

Det forekom mig fuldkommen upassende. Jeg var med ét sikker på, at det her åbne, interesserede blik ville forvandle sig til en gletsjer, hvis jeg foreslog det. Men samtidig ærgrede jeg mig over mig selv, fordi jeg frygtede en så ubetydelig afvisning.

Jeg stak mit manuskript ned i tasken og rejste mig for at tage min frakke på og tage min kuffert ned fra bagagehylden.

Jeg gjorde det hele med lidt overdrevne bevægelser, så hun forstod, at jeg snart ville stå af. Det var nu, hun skulle vise mig sin interesse. Bare et blik, måske et smil. Men der skete intet af den slags.

Da toget kørte ind på banegården, kunne jeg kun præstere et frustreret "farvel", hvorefter jeg åbnede kupédøren.

"Hvad hedder De?", spurgte hun mig.

Jeg vendte mig om. Hun så på mig, åbent og så betingelsesløst som et rovdyr.

"Adrien XXX", sagde jeg og ventede på at høre hendes navn. Allerede mens hun

sagde det, drejede hun ansigtet tilbage mod vinduet.

”Jeg hedder Johanna.”

Det lød definitivt.

Således stod jeg lidt efter på perronen og kiggede efter toget, da det kørte.

Johanna? Hvad mere end Johanna?

Skulle jeg have spurgt hende om det?

Hvorfor gjorde jeg ikke det?

Toget forsvandt i et sving. Jeg bandt min skuldertaske til rullekufferten og gik i retning af hotellet. I brystet mærkede jeg smerten over et tab. Jeg vidste ikke engang af hvad.

(((Aftenen efter foredraget møder han hende igen. På hendes initiativ tager han hende med til sit hotel. Hun siger, at hun ikke ved, om hun vil i seng med ham. Sikkert ikke.)))

Jeg kiggede ned på tasken, en Louis Vuitton, som tydeligvis havde kendt bedre dage. En tanke sneget sig gennem mit indre kaos og frem til min bevidsthed, stille og næsten lumsk: Hvad ved jeg egentlig om hende?

At hun hed Johanna, men ikke engang det var sikkert. Hun har ikke afsløret noget om sig selv, hverken efternavn, hvor hun kom fra, eller hvad hun lavede. Jeg vidste ikke engang, hvor hun egentlig var på vej hen.

Mine fingre strøg over taskens ru stof. Imens så jeg hen på den matterede glasvæg. Man kunne tydeligt se badekarrets lyse omrids, men hovedet, der stak op over det, var uklart, ligesom armen, som lå på badekarrets kant. Hun kunne nok se endnu mindre af mig. Forsigtigt åbnede jeg taskens lynlås. Det første, jeg fik øje på, var bogen, som var ny. Det var min bog. Hun havde åbenbart lige købt den, måske endda til arrangementet, mens jeg signerede. Men hun var ikke kommet hen til mit bord. Under den var der T-shirts, en kjole, undertrøjer og undertøj, alt sammen lagt nydeligt sammen. Jeg følte mig ikke helt godt tilpas over at rode i hendes ting, men min nysgerrighed vandt. I den ene side af tasken lå en rød pung, som var stor nok til at rumme id og kreditkort. Da jeg åbnede den, kiggede hun lige op på mig fra et af de gamle id-kort. Det var udstedt i Saarlouis og ville udløbe næste år.

Jeg betragtede fotografiet af den yngre Johanna. Håret var længere og omkransede et klart og åbent ansigt. Hun smilede, det passede godt til hende. Hvornår mistede du dit smil, Johanna? tænkte jeg.

Jeg fandt også et kørekort med det samme foto som på id-kortet, et bankkort fra sparekassen i Saarlouis, som dog ikke var gyldigt længere, og et American Express. Det var heller ikke blevet fornyet. Mærkeligt.

En halvtredser, en tyver, lidt småpenge, det var alt. Det var ikke meget til et liv. Jeg stak pungen tilbage. I samme øjeblik fik jeg øje på den udskrevne togbillet. Hendes mål var faktisk Saarlouis, hun var altså på vej hjem. Til sin familie? Sin kæreste? Jeg havde ikke set en ring på hendes finger. Men så var hun vendt om for at komme til mit foredrag. Hvorfor? Jeg skulle til at lukke tasken igen, da jeg fik øje på den åbne kuvert. Jeg trak den op for at få alt med. Kun hendes navn og et ottecifret tal stod på den. Så faldt mit blik på afsenderen. Jeg stirrede fortumlet på den sære sammensætning af bogstaver. Mit hjerte slog et par gange, før jeg begreb, hvad Werl Arr. betød.

Så mærkede jeg igen varmen stige op i mit ansigt.

Jeg kastede et blik på den matterede glasvæg. De udviskede konturer havde ikke forandret sig. Jeg trak langsomt det foldede dokument ud af kuverten og læste.

Løsladelsesattest ... god opførsel ... tidlig løsladelse ... prøvetid ...

Jeg foldede forsigtigt papiret sammen igen, stak det ned i kuverten og lagde det tilbage i tasken, mens jeg sørgede for, at alt så ud, som da jeg åbnede den. En let plasken fik mig til at kigge op. Et lyst omrids steg op af badekarret, en arm greb ud efter et håndklæde. Stille og langsomt lynede jeg tasken, tog en slurk champagne og trak vejret dybt.

Nu vidste jeg, hvor Johanna havde mistet sit smil.

Jeg lå på ryggen under min dyne. Jeg havde ladet døren til suitens andet værelse stå åben, så byens lys, som faldt gennem ruden, også kunne lyse soveværelset en anelse op. Ved siden af mig, usynlig under dynen, sov Johanna. Hun havde viklet sig helt ind i den og lå på siden. Kun hvis jeg lyttede meget

nøje efter, kunne jeg høre hendes lette vejrtrækning.

Hun var kommet ud fra badeværelset med et håndklæde viklet om sig, havde taget sin taske og var forsvundet ind i soveværelset med den. Jeg havde kun kastet et hurtigt blik på hende. Dels for ikke at overbeglo hende, men også fordi jeg var bange for, at angsten lyste ud af øjnene på mig. Men det ene blik var dog nok til at se, at hun havde en tatovering af en meget ejendommelig fugl på skulderen.

Da jeg gik ind til hende en halv time senere, var lyset allerede slukket, og hun lå i sengen. Siden da havde jeg ligget med åbne øjne i halvmørket.

Der stod intet om årsagen til hendes fængselsstraf i løsladelsespapirerne. Hvad var hendes forbrydelse? Tyveri? Bedrageri? Noget værre?

Under alle omstændigheder forklarede det hendes ejendommelige opførsel og hendes udseende. Og at hun ikke ville tale om sig selv. Måden, hun havde stirret ud i landskabet, gennem vinduet, som ikke havde nogen tremmer. Hendes glubende sult efter noget så almindeligt som en cheeseburger og pomfritter med mayonnaise. Badekarret med udsyn over

byen, og naturligvis kunne hun ikke finde en moderigtig frisør i Werl Arrest. Men hvad betød alt det for mig? I de første minutter, efter jeg havde lagt mig i sengen, og duften af hendes nyvaskede krop fyldte min næse, havde jeg fået en kraftig erektion i mine boksershorts. Den blev ubønhørligt ved at vende tilbage, selv om mine overvejelser efterhånden gik i en anden og mindre erotisk retning. Selv om jeg formentlig ikke hørte til de mest utiltrækkende repræsentanter for mit køn, bildte jeg mig på ingen måde ind at være den type mand, som fik en kvinde til at smide alt, hun havde i hænderne, for at følge ham. Så hvad ville en netop løsladt fange have af mig? Åbenbart ikke sex. Min søgen efter andre svar førte imidlertid kun foruroligere resultater med sig. Det var også derfor, jeg ikke kunne falde i søvn. Jeg forventede naturligvis ikke i ramme alvor, at hun ville stikke en kniv eller en issyl i halsen på mig, mens jeg sov. Men når jeg forsøgte at sætte mig i hendes sted, så jeg mig selv som et nemt og udbytterigt offer. Når man så sådan på det, gav det også mening, at hun havde købt billet til første klasse, selv om hun

tydeligvis ikke havde nævneværdige midler. Hun gennemsøger kupéerne i jagten på et bytte. Hun finder en mand, velklædt, med et Rolex på håndleddet og en dyr kuffert. Hun vækker hans interesse med sin reservede adfærd. Set i bakspejlet kunne jeg kun beundre, hvordan hun havde lokket oplysninger ud af mig om mit liv, uden at afsløre det mindste om sig selv. Den fingerede afsked på banegården var særligt snedig. Om aftenen skulle hun bare samle mig op på gaden. Efterhånden var jeg blevet sikker på, at hun kun sov rævesøvn. Hvis jeg ikke var blevet mistænksom, ville hun være forsvundet om morgenen sammen med min pung og mit ur. Det var ikke særligt risikabelt for hende. Hun havde naturligvis set min vielsesring, og hun satsede sandsynligvis på, at jeg ikke ville melde hende, fordi jeg så måtte indrømme, at vi havde tilbragt natten sammen. Jeg ville jo ikke risikere mit ægteskab for et ur og nogle kontanter. Uret havde jeg nu stadig på. Men jeg måtte stadig finde en løsning på det med pungen. Jeg rejste mig forsigtigt fra sengen og lod, som om det var for ikke at vække hende. Jeg ventede et øjeblik

på badeværelset, før jeg skyllede ud og lod vandet løbe i vasken. Mens det stadig løb, sneg jeg mig ind i salonen, trak pungen op af jakken og ...

Ja, hvor skulle jeg gøre af den? Jeg så mig hektisk omkring og stak den ned i revnen i sofaen. To sekunder senere var jeg tilbage på badeværelset, slukkede for vandet og listede stille tilbage i seng. Da jeg igen lå under dynen forestillede jeg mig, hvordan hun forgæves ledte efter pungen. Ville hun mon alligevel forsvinde? Sandsynligvis, for jeg var jo ikke længere til nytte. Jeg satte mig for at holde øje med hende imens. Jeg skulle bare rævesove, ligesom hende, så ville hun gå i gang. Jeg begyndte at trække vejret dybere og langsommere. Lidt senere tilføjede jeg en stille snorkelyd. Som erfaren tyv vidste hun, at man hurtigt ville nå ned i den dybe søvn. Jeg behøvede nok ikke at vente længe. Hvis bare jeg ikke havde den forbistrede erektion.

Da jeg vågnede, listede morgengryet sig allerede gennem den åbne dør ind til det andet værelse. Så snart det gik op for mig, at jeg var faldet i søvn, så jeg brat til siden. Sengen ved siden af mig var

tom. Jeg havde altså haft ret. Jeg åndede langsomt ud. Hvorfor gjorde det så ondt?

Jeg slog dynen til side, satte mig op og følte mig tom i dette grå luksusværelse. Bare for at foretage mig et eller andet rejse jeg mig for at tage pungen frem fra sit skjul igen. Da jeg kom ind i salonen, stivnede jeg.

Hun havde en kort, hvid undertrøje med tynde stropper på og hvide trusser. Hun sad præcis der, hvor pungen lå i sprækken, med fødderne på det lave bord, mens hun kiggede ud ad vinduet.

”Der er så dejligt roligt på den her tid”, sagde hun stille uden at se på mig.

”Ja”, svarede jeg og mærkede, at jeg havde en klump i halsen.

Nu drejede hun hovedet. Åh gud, vil jeg nogensinde kunne bære det blik uden at føle mig nøgen?

Hun rejste sig med en ubesværet og glidende bevægelse og kom langsomt hen mod mig. Fuglen på hendes skulder så truende på mig. Den havde bredt vingerne ud, så den ene nåede ned på overarmen. Hovedet lå op over kravebenet. Da hun standsede foran mig, nåede hendes duft af badeolie og frisk søvn, af kvinde og frugtbarhed,

min næse. Det fejede alle tanker til side og sendte energiske impulser til den del af min krop, der befandt sig i underbukserne. Hun lagde sin lille, varme hånd på mit bryst, der, hvor mit hjerte bankede hårdt. Der kom en lille, lodret rynke mellem hendes øjenbryn. "Nu vil jeg virkelig," sagde hun alvorligt, "virkelig meget gerne i seng med dig."